

Cambra amb volta de canó de cal Vilalta

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Sota l'era de Cal Vilalta en un àmbit soterrat
Emplaçament	Pista forestal que arriba a Sant Martí de Brocà i continua a la dreta cap al pla de Sant Marc
Alçada:	990

Coordenades:

Latitud:	42.25137
Longitud:	1.89371
UTM Est (X):	408741
UTM Nord (Y):	4678279

Classificació

Número de fitxa	08099-58
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Romànic Gòtic
Segle	XII-XIII
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	La cambra amb volta es manté en bon estat, malgrat estigui coberta de runa i vegetació.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00500052
Fitxes associades:	
<u>Cal Vilalta i cal Serradet</u>	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

En un espai semisoterrat que es posa per sota de l'era de Cal Vilalta es conserva una cambra coberta amb volta de canó. Es tracta d'un espai d'uns 3 metres d'ample per 4 metres llarg, cobert amb volta de canó amb les dovelles col·locades a plec de llibre i unides amb argamassa de calç i orientada d'est a oest. Les parets que la sustenten estan construïdes amb un aparell de carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i disposats en filades més aviat regulars. La porta oberta a ponent, actualment està mig paredada però encara conserva els muntants de pedra picada, part del marxapeu de la porta d'entrada. Cal destacar la presència d'una obertura situada a la paret de migdia, avui dia tapiada amb els muntants i llinda de pedra. Actualment aquest espai està mig cobert de runa i la cota de circulació original està 1 metre per sota de l'actual. S'hi accedeix per un esvoranc obert sota la porta d'entrada de la casa de Cal Vilalta i els seus límits sobrepassen els de la casa de Vilalta. Sens dubte es tracta d'una construcció d'origen medieval.

Observacions:

Aquesta estructura, juntament amb altres fragments de paret de la casa de cal Vilalta i també amb la veïna de cal Serradet ens permeten plantejar la hipòtesi que correspon amb una antiga domus, castell o casal fortificat. Mentre que la tipologia i tècnica constructiva de la cambra subterrània ens recorda molt a les voltes romàniques d'algunes esglésies, palaus i cases fortes (palau dels Pinós de Bagà), voltes de la sota tribuna de Sant Llorenç, voltes del castell de Saldes, plantejant la hipòtesi d'una construcció de mitjans del segle XII o fins hi tot de principis del segle XIII, la resta de paraments i la possible torre de Cal Serradet serien construccions més pròpies del segle XIV o fins hi tot del segle XV. Recordaria les construccions de la torre de Faia (Gisclareny) o el mateix palau de Bagà. Cal tenir present que el fet que la finestra que s'obre al costat est ens planteja la possibilitat i existència d'altres cambres similars en aquest espai. Pensem i tal com hem esmentat a la fitxa anterior que aquestes construccions anirien relacionades amb l'antic castell dels Brocà.

Història

Joan Serra i Vilaró en el seu Llibre de les Baronies de Pinós i Mataplana, esmenta la presència de tres cavalleries a Brocà (Els Vila corba, els Ça-vall, els senyors de Brocà i de Santa Eulàlia). Sobre els dos primers ja n'hem parlat a les fitxes que hi anaven relacionades de Cal Companyó i de Vilella. En canvi els Brocà i Santa Eulàlia tot i que hom els situa a la casa de Castell, després d'analitzar aquesta finca no s'ha pogut evidenciar cap mostra de fortificació i ni tan sols cap resta de paret que presenti un aparell medieval. Per contra a Cal Vilalta i Serradet hem pogut documentar elements d'estructures defensives que ajudades a la seva situació geogràfica on es domina la vall del Bastareny, el collet d'Eina, Torre de Foix, part de la vall de Lillet i fins hi tot el monestir de Sant Llorenç prop Bagà i la vila de Bagà, que fan plantejar la hipòtesi de situar el castell de Brocà en aquest lloc. La família dels Brocà .segons Serra i Vilaró era la cavalleria més propera a la vila de Bagà per la banda de sol ixent. El cavaller més antic és Ramon de Brocà datat de 1257. La filla de Ramon; Gaucelma va heretar el casal dels seus pares a Brocà on van continuar habitant-hi. La seva filla Berenguera es va casar amb el cavaller Ramon de Lluarteres i van heretar el feu de Brocà. Aquest mateix cavaller posseïa una torre de Bagà que podria ser la denominada "torre de Brocà" situada al casal dels mateixos Brocà i emplaçada molt possiblement a "Cal Peu Curt". Els Lluarteres no van tenir successió i van passar el seu domini al cavaller de Santa Eulàlia que van continuar amb la saga dels Brocà. Sobre aquesta família també en cal destacar la donació que en van fer al 1327 on van entregar per 5 anys a un

home de Bagà la torre que tenien a Bagà i dues cases annexes per fer-hi continua residència i reparar desperfectes donant a entendre que aquests cavallers habitaven a Brocà i la casa de Bagà la van haver d'arrendar. El casal dels Brocà va ser venut als barons de Pinós juntament amb altres masos de Brocà a mitjans del segle XV. Després de la pesta negra aquest mas ja se'l coneix com a Vilalta i al cadastre de Brocà de 1756 l'esmenta juntament amb les cases de Rotllant, Companyó, Vilalta.

Bibliografia

CABALLÈ, CANTALAPIEDRA, FRANCESC (2009). Les empremtes del camí ral de Bagà. Associació Medieval de Bagà. CASCANTE TORRELLA, PERE (2010). Estudi històric i arquitectònic del Palau dels Pinós de Bagà. Memòria dels treballs de restauració del castell de Palau de Bagà. Institut Català del Sol (inèdit). SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol I.

